

מיליוני לירות מתגלגלות להעשרת משחטות העופות במקום שהציבור ייהנה מכך **ניצי הזנה** **של** **העופות**

הקפואים

הסוחר שמואל (מיקו) אביגדור (32), החל דרכו לפני 16 שנים כפועל בשוק הכרמל, והוא כיום בעליו של בית-שחיטה משגשג. "הממ" שלה מזרימה מיליונים למשחטות הקיבוציים", הוא מגלה.

מאיפה הכסף הזה בא? ריבוננו של עולם, ומכאן אנחנו הולכים שפופים ומכאן הירידה — זה כואב לי!"

בעל המשחטה, יהודה סלמה, הפסיק לרגע את שטף דיבורו, ואחר המשיך: "כואב לי שהכלכלה חולה, כואב לי שהפועל לא מרוויח, שהעם הולך שפוף ושהכלכלה שלנו תלויה בארצות-הברית כמו במיכל-המצן". מה גרם לסלמה האמיד, החולש על רשת מיסחר ושיווק של בשר-עוף בהיקף של מיליוני לירות, להקים קול-זעקה? האם היתה זו אותה הסיבה שגרמה לכל שלושת אלפי סוחריו העופות בארץ, לפתוח בשביתה בטענה על שמקפחים את מקור פרנסתם?

הווייל המפוארת בשכונת היוקרה החיפאית דניה שבמרומי הכרמל, שממנה חולש יהודה, יחד עם אחיו עזרא, על אימפריית-הבשר שלו, מעידה כאלף עדים שאין לו על מה להתלונן. גם יהודה עצמו מודה: "לא חסר לי ברוך השם, אני לא מיסכן ולא זקוק לרחמים, העסקים הולכים יפה".

אך יהודה בריא-הגוף, בעל הקול העמוק והדיבור החותך של איש-עסקים ממולה, יצא בכל-זאת למאבק חריף נגד מועצת הלול, מאבק שאליו הצטרפו השבוע מרבית סוחריו ענף-העוף, אשר הכריזו על שביתה מיסחר.

הסובסידיות הולכות לעשירים*

המועצה לענף-הלול החלה פועלת בתחילת שנת 1964, כתאגיד, על-פי חוק שחוקק בכנסת. שעל ברי צונו ממונים שרי החקלאות והמיסחר-והתעשייה. תפקידה העיקריים של המועצה הם לתכנן את היקפו של גידול העופות בארץ, להסדיר את שיווקם בארץ ובחול, לפעול להגברת הצריכה של תוצרת ענף הלול ולסייע במחקר השוקים. במועצה 50 חברים, בהם שמונה נציגים ממשלה, שני נציגי הסוכנות היהודית, 26 נציגי המגדלים, 10 נציגי המיסחר היטונאי, שני נציגי המיסחר הקימר עונאי ושני נציגי הצרכנים. למועצה ועד-פועל בן 19 חברים (היצוג דומה, אלא שכאן אין כלל ייצוג של הצרכנים).

בשנת 1974 חל מיפנה במדיניות המועצה. הוחלט על עידוד הייצור והשיווק של עוף קפוא לצרכנים. להחר לטה זו היו כמה סיבות, והעיקרית בהן: לאפשר ניצול יעיל של עודפי עוף טרי הנוצרים בשוק בתקופות מסוימות, ולשפר את הרמה ההיגיינית של העוף המשווק. הדרך לביצוע היתה פשוטה: הממשלה תומכת, דרך המועצה, בתוצרת ענף הלול ונוקטת דרכים שונות כדי לדאוג לאספקה שוטפת של תוצרת לאוכלוסייה, ברי מחירים סבירים.

התמיכה במחירי העופות החיים באה ממישרד החקלאות, ונקבעת כך שיהיה בה כדי להשלים את ההפרש בין המחירים הממוצעים שהשיג המגדל בשוק (שאינם נקבעים על-ידי הממשלה, אלא על-ידי היצע וביקוש), לבין מחיר-מינימום שהממשלה מבטיחה למגדלים, באור תם מיקרים שבהם מחיר השוק נמוך ממנו.

החל בשנת 1974 הלכה תמיכה זו והצטמצמה. מאידך החלה הממשלה, באמצעות מועצת הלול, לקלוט כמויות גדולות של עופות לצורך עיבודם והקפאתם. העוף הקפוא נמכר לצרכן במחיר שקבעה המועצה, והיה נמוך מהעלות

המונכ"ל יעקוב דורון (63), כלכלן, חבר מושב אורות שבדרום, מנהל כיום את המור עצה לענף הלול, שמדיניותה המעוותת גרמה ליחסים מחירים אבסורדיים בין עוף טרי לעוף קפוא.

גבולות המדינה ועיקר פרנסתם מלולים ועופות — ניחא מגיע להם. אלא שלפתע התחלתי להבין שכספי הסוב-סידיות ממלאים את כיסיהם של העשירים.

"קיבוצים עשירים גילו פתאום שזהו אמצעי טוב להשגת רווחים קלים, והקימו משחטות איזוריות, בהש-קעה של מיליוני לירות. תוך שנתיים קמו 15 משחטות תעשייתיות, בהבלי-ארץ שונים, והפכו ספקים בילי-עדיים של בשר-עוף קפוא למועצת-הלול".

מחקר כלכלי שהזמין יהודה במישרד תליאביבי גילה לו, כי הרווח השנתי הממוצע של משחטה תעשייתית נע בין 24 ל-30 מיליון לירות נטו.

מדיניות המועצה היא לקלוט את מלוא הכמות שמסוגלות לייצר אותן משחטות שעמן היא עובדת. המשחטה קונה את העוף החי, במחיר של 9.15 ל"י לקילוגרם, שוחטת, מורטת ומנקה אותו, מקפיאה ומאחר סנת בבית-הקיור של המועצה.

עם הצגת הקבלה מבית-הקיור, משלמת המועצה למשחטה 19 ל"י לקילוגרם. אך לצרכן משווק העוף במחיר 10.5 ל"י לקילוגרם (כלומר, 8.5 ל"י ממחיר הקי-לוגרם משלמת המועצה). בעוד שמחיר קילוגרם עוף טרי (או כפי שהוא נקרא בפי המוחרים — עוף "חס"), נע בשוקים כיום בין 18-16 ל"י לקילוגרם. העוף הקפוא משווק בשקיות, ללא תלקיפים, את אלה מוכי רות המשחטות לחוד, במחירים נאים. יהיה מזו, המש-טות משווקות למועצה עוף ספוג במים, המהווים 12% ממישקלו. בעוד שהתקן עומד על 4% מים בלבד.

הציבור משלם ביוקר!

אך בכך, כנראה לא היה די. משחטות החלו קנות מן המועצה עוף קפוא במחיר המסובסד לצרי-כן (10.5 ל"י). מששירות אותן, מפרקות לחלקים ומוכרות אותו כחלקי עוף טרי (שניצל, כנפיים וכו') במחירים של 30 עד 40 לקילוגרם. יעקוב דורון, מונכ"ל מועצת-הלול, שגשאל אודות תופעה זו, הודה כי גם אליו הגיעו שמו-עות בנושא. "היתה תקופה שעשינו את זה, אחר-כך אסרי-נו, אמר".

גם לגבי תחשיב עלות הייצור המשולמת למשחטות, יש בפיו של סלמה השגות. "אני מסוגל לשווק למועצה עוף קפוא במחיר נמוך לפחות בשתי לירות מהמחיר שמקב-לות המשחטות — ולהרוויח! התחשיב שלהם מנופח!" הוא מצהיר. סלמה אכן ביקש, וניסה, להיכלל בין אותם המאושרים שהמועצה קונה מהם. לשם כך השקיע מאות אלפי לירות בשיפוץ המשחטה שלו ובהתאמתה לדרישות התקן.

המיפעל זכה באישור השירותים הווטרינריים של מישר-רד-החקלאות, אחרי שנבדק בקפדנות על-ידי הווטרינר הראשי, ד"ר ראובן קשהיין. "הוא בדק אותי כמו שבדק מפקד את נישקו של הטריון במיסדר-המפקד, כי הוא ידע איזה ביקורת תבוא אחר-כך מצד המועצה", מספר יהודה, למרות זאת, המועצה עדיין אינה נכונה לקנות ממנו תוצרת, "עיני לא צרה באיש", אומר יהודה בהדגשה, "אבל שתהיה תחרות הוגנת. אני לא חושש מתחרות מיסחרית, מי שאינו יעיל — ייפול, אבל הם מפחדים ממני. יושבת לה קבוצת-לחץ של נציגי ההתיישבות, וקר בעת את המדיניות בצורה כזו שתורם מיליונים לקופות (המשך בעמוד 30)

להקפאה יותר מחצי מיליארד ל"י מכספי משלס-המיסים שולמו למשחטות אזוריות, עבור ייצור עוף קפוא שממנו נהנית השיכבה האמידה. עסקות מתוכננות איפשרו למשחטות להתעשר.

הריאלית, זאת, על-ימנת לעודד בציבור צריכת בשר עוף קפוא. כמורכב נכנס העוף הקפוא לסל מיצרייהמזון שמחיריהם נתונים לפיקוח, ומישרד-המיסחר-והתעשייה מסבסד את ההפרש שבין מחיר הייצור למחיר לצרכן. לפי נתונים רישמיים, סיבסד המישרד בשנת-הכספים 1975 את העוף הקפוא ב-122.5 מיליון ל"י (לעומת 23.6 מיליון ל"י בשנה הקודמת). מישרד-החקלאות השלים את התמיכה באותה שנה ב-34 מיליון ל"י, כלומר, בסך-הכל קיבלה המועצה 156.5 מיליון ל"י כסובסידיה לבשר העוף הקפוא — שש ל"י לכל קילוגרם ששווק, למעשה שילמה המועצה יותר מ-50% ממחירו של מוצר זה לצרכן. לעומת זאת, ירדה באותה שנה התמיכה בעוף החי, והסתכמה ב-19.6 מיליון ל"י (לעומת 65.6 מיליון ל"י בשנה שקדמה לה).

אמר על כך יהודה סלמה: "אילו היה הכסף הולך ליצרנים, כלומר, לחקלאים, ליישובי-הספר המאבטחים את